Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Prețul inserțiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 12 fl., pe șese lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate: Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr. N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 142. Brașov, Vinerĭ, 28 Iunie (10 Iulie) 1896.

Nou abonament la GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Iulie 1896 st. v. se deschide nou abonament la care învităm pe toțĭ amiciĭ și sprijinitoriĭ fóieĭ nóstre.

Prețul abonamentuluĭ:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șése lunĭ	6 fl.
pe trei lunĭ	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 francĭ
pe șése lunĭ	20 „
pe trei lunĭ	10 „

Abonarea se póte face maĭ ușor prin **mandate postale.**

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Catolicii unguri și naționalitățile.

Congrese peste congrese. După dascălii „liberalĭ" dela scólele de stat, carĭ suflă în cornul guvernului, s'au întrunit în Budapesta dascălii dela școlele catolice unguresci, carĭ stau sub protectoratul episcopatului catolic.

Alaltăerĭ s'a ținut mare ședință a primului congres al învĕțătorilor catolicĭ, care s'a inaugurat sub patronagiul episcopatului catolic. Deschiderei congresului i-a premers sfințirea noului steag milenar al dăscălimei catolice, la care a luat parte și ministrul de instrucțiune Wlassics, care bătênd la rêndul sĕu un cuiŭ în steag, dise, că „cea mai mare putere a statului este adevĕrata religiositate".

Acéstă sentință corĕspunde și vederilor esprimate în ședința congresului, dér se vede, că membrii lui n'au încredere în direcția, prin care guvernul vré sĕ asigure adĭ statului acéstă putere a religiosității, căcĭ discursurile, ce s'au ținut, sunt pĕtrunse de spiritul de luptă în contra curentului de față, „când cultura merge braț la braț cu ireligiositatea".

Nu voim însĕ sĕ ne ocupăm de acéstă parte a nisuințelor dăscălimei catolice maghiare, ci ceea ce ne interesézǎ pe noi este oposițiunea hotărîtă, ce-o făcură ei deja în prima întrunire tendințelor guvernului unguresc, de-a preface scólele confesionale în scóle de stat. Ei dic, că scopul nisuințelor acestora în impregiurările de față nu póte fi altul, decât a delătura din scóle crescerea religiósă.

Acésta vré s'o împedece dăscălimea catolică până atuncĭ, până când statul nu va da garanță, că elevii scólelor de stat vor fi crescuțĭ în direcția religiósă.

Intr'o vorbire lungă și mult aplaudată, canonicul Fr. Komlossy, inspector superior școlar confesional al diecesei Strigoniului, a variat tema de mai sus și a declarat, că catolicii nu pot nicĭ decum comsimțĭ la prefacerea școlelor în școle de stat, deóre-ce ei consideră școla ca *„annexum eclesiae"*.

Caracteristic este însĕ și de mare interes pentru noi, cum a căutat acest canonic ungur sĕ dovedéscă, că nu este nicĭ o causă pentru prefacerea școlelor confesionale catolice în școle de stat nicĭ din *punctul de vedere patriotic.*

„La catolicĭ", dise între altele Komlossy, „nu esistă naționalitate. *Ce este catolic în Ungaria trebue sĕ fiă maghiar*, de aceea e fórte trist, că de esemplu atuncĭ, când e vorba de regularisirea naționalităților, deși loviturile sunt îndreptate contra altora, trebue sĕ ne vĕtăm noi, pentru-că indirect totușĭ pe noi ne lovesc".

Ceea ce bate la ochĭ în aceste cuvinte este împrejurarea, că prelatul catolic admite indirect, că din punct de vedere patriotic póte sĕ fiă justificată, de pildă, prefacerea în scóle de stat a scólelor confesionale nemaghiare.

Mai bine neclarifică în privința acésta diarul catolic „Alkotmány", care vorbind despre congresul din cestiune dice:

„Nu la prefacerea scólelor catolice în scóle de stat sĕ se gândéscă guvernul, ci sĕ transforme în scóle de stat scólele acelor confesiunĭ, carĭ sunt dușmanii ideei de stat și ai iubirei de patriă și pe al căror drapel este inscrisă ca devisă trădarea de patriă".

Va sĕ dică catolicii ungurĭ ne dau pe noi, Nemaghiarii, legațĭ în mânile lui Wlassics, sĕ facă cu noi ce va vré, numai scólele lor sĕ și-le salveze.

Acésta este fórte semnificativ tocmai acum, în préjma campaniei electorale, când agitatorii partidei poporale promit marea cu sarea naționalităților, déca vor vota pentru candidații lor.

Pentru astădĭ ne mărginim la constatările de mai sus și întrebăm numai, cum rĕmâne cu comuniunea, ce-o fac de-atâta timp acum episcopii noștri românĭ unițĭ cu episcopatul catolic unguresc, când canonicul preposit al Strigoniului vine și declară în fața congresului dăscălimei catolice din Pesta, că în sînul catolicilor din Ungaria nu esistă naționalitate, și că tot ce este catolic în Ungaria trebue sĕ fiă maghiar?

Socialiștii contra lui Ugron.

Față cu gălăgia, ce-o face Ugron prin înflăcăratele sale pledoarii pentru sufragiul universal, noi ni-am spus părerea la timpul sĕu. Am dis, că totul e numai o apucătură, cu scop de-a lua ascuțișul internațional al mișcărilor socialiste și de-a le atrage în ogașia mișcărilor de maghiarisare.

In presupunerea nóstră am avut dreptate. Socialiștii, carĭ înși-șĭ s'au convins acum de apucăturile viclene ale lui Ugron, din înflăcărațĭ aderențĭ ai acestuia, cum se declaraseră la început, au devenit astădĭ de-odată cei mai marĭ dușmanĭ ai lui.

In meetingurile poporale, ce le-a ținut până acum și între carĭ culmea a format'o cunoscutul meeting împreunat cu păruelĭ strajnice dela Budapesta, Ugron nu spusese încă, ce înțelege el sub sufragiu universal. Numai mai târdiu au aflat socialiștii, că esercitarea dreptului universal de alegere Ugron o condiționézǎ dela *cunoscerea scrierei și a cetirei.*

Se 'nțelege, sub scriere și cetire Ugron înțelege scrierea și cetirea *în limba maghiară*. Va sĕ dică, după programul lui, numai aceia s'ar puté bucura de drept electoral, carĭ au învĕțat în scóle unguresci. Ajunșĭ până aci, de sigur ei ar trece un pas și mai departe și ar dice, că numai acei cetățenĭ pot usa de drept electoral, carĭ sunt crescuțĭ în spirit național unguresc.

Cu alte cuvinte, Ugron și partida sa ar voi sĕ facă din cel mai fundamental drept constituțional un mijloc de maghiarisare, reducênd pe cetățenii nemaghiarĭ ai statului la adevĕrate parii. De aci se și esplică împrejurarea, că Ugron a putut în timp scurt sĕ găsécă pentru programul sĕu așa teren larg printre Maghiarĭ. Nu era adecă vorba de óre-carĭ principii de dreptate și umanitate, după cum voia Ugron sĕ presente lucrul înaintea lumei neorientate, ci fondul întregei lui acțiunĭ era de-un caracter egoist, propriu șoviniștilor magharĭ.

Dér pornirĭ de felul acesta nu se uniau cu principiile mișcărilor socialiste, orĭ-cât de radical ar fi și orĭ-cât de abdominale s'ar păré, sunt totușĭ superióre vederilor înguste și pline de egoism ale unui Ugron și soții sĕi. Ei vor un sufragiu universal, în sensul ca fiă-care bărbat și fiă-care femeiă, care a împlinit 21 de anĭ, sĕ se pótă bucura de drept electoral activ și pasiv. Acesta este un punct principal al programului lor și de nenumĕrate-orĭ l'au accentuat în tóte adunările socialiste. Acésta o scie Ugron fórte bine și, déca n'ar fi âmblat cu mâța 'n sac, ar fi căutat chiar dela început sĕ se lămurécă cu socialiștii.

Dér Ugron a voit sĕ-i tragă pe sfóră pe socialiștĭ, — lucru ce însĕ nu i-a succes. Observând aceștia planurile lui, i-au întors spatele și astădĭ îi sunt cei mai de-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Mihail Kogălniceanu.

De *Angel Demetriescu.*

Generațiunea dela 48, care numĕră așa de puține talente și așa de multe mediocritățĭ, atâtea figurĭ artificiale și reputații de carton, și așa de puține personalitățĭ adevĕrate și sincere, cei mai mulțĭ mimĭ, — a avut doi ómenĭ într'adevĕr marĭ, carĭ fuseseră ca o splendóre a românismului, în mijlocul unei generații de obscuranțĭ: Nicolae Bălcescu și Mihail Kogălniceanu. O mórte timpurie răpi pe Bălcescu înainte de a fi dat țĕrii sale tóte comorile minții și inimei lui, înainte de a fi sfîrșit frumósa sa scriere asupra lui Mihaiŭ Viteazul. Kogălniceanu a trăit mai bine de două generații întregĭ; a luat parte la tóte evenimentele epocei sale; a jucat un rol de căpeteniă în tóte momentele marcante ale vieței nóstre publice, întipărind asupra celor mai multe din ele stampila puternicei sale personalitățĭ; a dat tot ce putea da „țĕrișórii" sale, pentru ca sĕ putem prețui adîncimea isvórelor inteligenței lui, întinderea activității și țĕsătura caracterului sĕu, — în scurt, ca sĕ putem determina luminósă traectorie a fecundei sale cariere, ca sĕ calculăm energia impulsiunii sale primitive și valórea factorilor, carĭ au făcut sĕ devieze acest meteor dela adevĕrata sa cale.

Fiind-că activitatea lui Kogălniceanu s'a desfășurat mai ales în arena așa de aprinsă a politicii; fiind-că isbândile sale au fost câștigate după lupte crâncene în contra unor adversarĭ înverșunațĭ; fiind-că în acéstă luptă patimile se deslănțuesc mai mult decât în orĭ-care altă și ies din orbitele lor firescĭ; fiind-că, în acéstă încordare uriașă a omului pentru victorie, armele cele mai sigure sunt cele mai căutate și mijlócele carĭ duc mai iute la țintă sunt considerate ca cele mai bune — Kogălniceanu s'a lăsat adesea a fi tîrît de impetuositatea temperamentului sĕu, de setea sa pentru isbândă, de ardórea sa pentru realisarea unei idei. Căcĭ el era una din acele naturĭ titanice, carĭ se aruncă d'acurmezișul carului Fortunei și voesce sĕ'i imprime o nouă direcție, fără sĕ ție sémă de colosalele roțĭ, ce pot trece peste cadavrul lui. Neapĕrat, în aceste străduințe contra contimporanilor sĕi, detractorii nu l'au cruțat, invidia nu l'a uitat, dér nicĭ admiratorii sincerĭ și panegiriștii interesațĭ nu i-au lipsit. Rănile erau prea recente, beția victoriei și sonoritatea recompenselor prea convingĕtóre, pentru ca în mijlocul lor sĕ se mai audă glasul dreptății.

Pentru esacta prețuire a unui mare numĕr de lucrurĭ, se cere neapĕrat óre-care depărtare de dênsele. De pe vîrful Caraimanului, ținutul de jur împrejurul lui se póte privi în totă splendórea și frumsețea sa, pe când uriașul masiv nu póte fi vĕdut în condițiunĭ așa de priinciose pentru sine. Inălțimea și majestatea sublimă a muntelui, minunata lui architectură și varietatea formelor sale se pot judeca numai de acela, care-l privesce dela o óre-care depărtare. Viețele persónelor și evenimentele istorice sunt supuse la aceleașĭ legĭ de perspectivă, ca și mărețele priveliștĭ ale naturei. Precum este de neapărată trebuință o depărtare în spațiu pentru înțelegerea lucrurilor, de asemenea este necesară o depărtare în timp pentru înțelegerea ómenilor marĭ și a epocei lor. Evenimente, carĭ au fost imperfect séu greșit înțelese de contimporanĭ, au fost adesea pe deplin și drept judecate de ómenĭ din generațiunea următóre. Evoluțiunile întunecóse și tainice pentru noi vor fi limpedĭ și lămurite pentru copiiĭ noștri. De aceea, nicĭ-unul din cei alcătuițĭ de argilul măririi nu trebue sĕ se témă că va uitat séu rĕu prețuit până în cele din urmă. Curentul timpului, care tîresce cu sine atâtea strălucirĭ efemere nu va șterge numele lor. In orĭ ce om mare, dice Carlyle, este o divinitate ce nu îmbĕtrânesce. Curgerea timpului face sĕ ne apară chipul sĕu în adevĕrata lui lumină și cu adevĕratele lui calitățĭ.

Contimporanilor nu le era cu putință sĕ vadă pe Kogălniceanu în realitatea fiin-

clarațĭ adversarĭ. Intr'unul din meetingurile mai nouĕ, socialiştii au votat un proiect de resoluțiune, în care se ḑice între altele: „Condamnăm tendința meetingurilor dela 18 şi 25 Iunie, care *voesce sĕ schimbe nedreptatea vechiă cu o nedreptate nouă şi în locul nedreptățirei şi a restricțiunilor vechĭ sĕ întroducă nedreptățirĭ şi restricțiunĭ nouĕ*". Tot-odată se provócă membrii partidei socialiste, ca sĕ ese din comisia de-o 100 (ce se ales-se într'un meeting anterior, avênd însărcinarea de-a presenta camerei cererile lor), şi sĕ pornéscă „o mişcare independentă şi plină de putere în interesul întroducerei sufragiului universal şi secret".

Cu alte cuvinte, lui Ugron 'i-s'a dat acum o strălucită ocasiune pentru a se convinge din esperiența propriă, că „cu minciuna poțĭ prânḑi, dér de cinat nu cinezĭ".

Ungurii şi Bulgarii.

Intr'un articol de fond din numĕrul sĕu ultim „*Pester Lloyd*" se plânge asupra politicilor din Sofia. „Aceştia", ḑice numita fóiă, „fac aḑĭ pretutindenĭ numai *treburile politicei rusescĭ*, firesce şi acolo, unde in Petersburg nicĭ nu se gândesc la serviciile Bulgarilor, ba chiar şi pe terêmul unde supunerea lor aduce pagube evidente principatului. Un astfel de cas aflăm de pildă în *tractările pentru convențiunea comercială*, ce se urméză acum de 4 anĭ între *Austro-Ungaria şi Bulgaria* cu mai mare paciență decât folos. Tóte foile din Sofia, fără deosebire de partidă, predică aḑĭ *rĕsboiul vamal* cu monarchia nóstră, care firesce, va aduce cu sine cu timpul o asemenea procedere şi față cu celelalte state apusene.

Décă Bulgarii privesc deja acum țéra lor ca un stat industrial, décă ei cred, de a eşi la cale mai bine şi mai ieftin cu importul din Rusia, decât cu al nostru, şĭ cu articulii de industriă germană sĕu englesă, atuncĭ ei se amăgesc pe sine. Cheltuielile acestei amăgirĭ le vor plăti înşi-şĭ Bulgarii, cum s'a mai întêmplat de mai multe-orĭ în Statele balcanice în asemenĭ situațiunĭ. In tot casul e fórte caracteristic, că într'o țéră, care nicĭ nu ar fi îndreptățită sĕ încheie convențiunĭ comerciale cu alte state independente fără aprobarea înaltei Porțĭ, că într'o asemenea țéră se vorbesce atât de umflat şi de nemodest de rĕsboiu vamal cu noi şi cu alte marĭ puterĭ."

SCIRILE ḐILEI.

— 27 Iunie.

Deschiderea Porților de fier. Pentru deschiderea solemnă a Porților de fier se fac pregătirĭ marĭ. Majestatea Sa monarchul şi suita va călĕtori dela Orşova până la Porțile de fier cu o corabiă, la a căreia decorare princiară se lucréză acum. Corabia monarchului va fi urmată de alte corăbii, carĭ vor aduce pe óspețĭ. Printre acestea se ḑice, că vor fi şi câte-va corăbii române şi sêrbescĭ. Se asigură, că Majestatea Sa *Regele Românieĭ*, care peste o lună de ḑile va pleca la Ragaz, re'ntorcêndu-se de aci, va merge sĕ asiste la înaugurarea lucrărilor dela Porțile de fier, unde se va afla şi regele Serbiei şi Prințul Bulgariei. In luna lui Septemvre *monarchul nostru va reîntórce visita Regelui român, petrecĕnd câte-va ḑile la Sinaia.*

—o—

Cap de cal, orĭ de Jidan? Municipiul oraşului Kaposvár a adus ḑilele acestea o hotărîre, despre care nu credem sĕ pótă constata câțĭ filosofĭ în lume, décă îşĭ află ea sorgintea într'un cap de cal, orĭ de Jidan. Una din două însĕ de sigur, că trebue sĕ fiă, deórece se vede de pe forma dinafară. Lucrul adecă, după cum spune fóia unguréscă „Kaposvár" stă tocmai aşa, că membrii municipiului comunei au votat fostului lor primar, jupânului Németh Ignác, *o recompensă pentru merite* în sumă de 3000 fl. După asta a eşit însĕ la ivélă, că „meritatul" fost-primar *prin defraudărĭ şi negligență în oficiu a păgubit oraşul, făcêndu-se chiar şi arătărĭ criminale în contra lui.* Dér ascultațĭ şi vĕ mirațĭ, căcĭ povestea încă nu e isprăvită: In fața acestor descoperirĭ, *isteții* membrii ai comunei s'au grăbit a lua numai decât mĕsurĭ de *precauțiune*, hotărînd, ca din premiul de 3000 fl. sĕ se rețină 1200 fl.! Şi acestea s'au întêmplat la o miiă de anĭ dela venirea Ungurilor din Asia şi 1896 de anĭ dela nascerea Mântuitorului!

—o—

Papakosta şi soții sĕi. Peste câte-va ḑile renumitul spărgĕtor de casse Papakosta şi soții sĕi vor face un mare turneu prin mai multe state ale Europei. In acest turneu însĕ, după cum se vede, nu vor fi însoțițĭ şi de vrednicul lor soț Affendakis, care fugind din temnița procuraturei din Budapesta, n'a mai putut fi prins până aḑĭ. Curênd după fuga lui Affendakis, soților rĕmaşĭ în temniță li-s'au anunțat sentința Curiei, prin care Dimitrie Papakosta şi Mateo Stahlis sunt osîndițĭ la câte şése anĭ temniță, ér Risticĭ-Priboiac este achitat. Dér cu acéstă bandă de spărgĕtorĭ de casse mai au de-a se achita şi alte state. In scopul acesta, în sensul unei învoelĭ internaționale de mai nainte, spărgĕtorii de casse, îndată după ridicarea la valórea de drept a sentinței forurilor unguresci, va sĕ ḑică înainte de a-şĭ începe osânda în temniță; vor avé sĕ fiă trimişĭ într'o anumită ordine pela tribunalele diferitelor state, ca sĕ-i judece şi acolo. Mai întâiŭ vor fi trimişĭ la Viena, unde vor fi traşĭ la rĕspundere pentru 14 casurĭ de spargere, comise în Viena, Graz şi Praga; de aci vor fi trimişĭ la München, apoi la Darmstadt. După ce vor fi judecațĭ în tóte aceste locurĭ, îşĭ vor începe pe rênd osînda, mai întâiŭ în Ungaria, apoi în Austria şi aşa mai departe. Vor trece, ḑe sigur, 20—25 de anĭ, până vor isprăvi cu tóte temnițele. Francia încă ar fi avut o mică răfuială cu ei, dér fiind-că i-ar fi venit prea târḑiu rêndul, s'a arătat mai generósă şi a renunțat a-şĭ mai face de lucru cu coconul Papakosta şi soțĭ.

—o—

Productul aurului în Transilvania. In minele dela Ruda în luna Iunie s'a produs 83.471 grame aur brut, 6.500 gr. aur topit. Intreg productul din anul acesta este de 660,567 gr. față cu 549,571 gr. din anul trecut.

—o—

Cununia religiósă a d-rei *Lucreția N. I. Popea*, fiica d-lui Nesgoe Iacob Popea, econom în Satulung, cu d-l *Ion Munteanu*, din Buzeu, va avé loc Dumineca viitóre la 6 óre p. m. în biserica Adormirei Maicei Domnului din Buştenĭ. Repetăm a adresa sincerele nóstre urărĭ de fericire tinerei părechĭ!

—o—

„**Pomul verde**" este unul dintre cele mai elegante otelurĭ în Braşov, avênd cea mai frumósă grădină, un pavilion de sticlă mare şi frumos, mulțime de odăi elegante, mâncărĭ şi bĕuturĭ fórte bune. Actualul posesor al otelului, d-l G. Sorea, îşĭ dă totă silința pentru a câştiga mulțămirea óspeților şi a susținé buna reputațiune a acestui elegant otel. Avis óspeților, carĭ vin la Braşov!

Situațiunea bisericei sêrbescĭ.

„Budapesti Hirlap" primesce dela un compatriot Sêrb un articul, privitor la starea, în care se găsesce biserica sêrbéscă sub guvernul lui Banffy.

Guvernul Banffy, se ḑice în articul, din nou aruncă asupra bisericei sêrbescĭ cele mai necruțătóre insulte. Din causa acésta nicĭ-odată biserica sêrbéscă nu s'a aflat într'o situațiune atât de nesigură, ca acum. Locul constituției bisericescĭ l'a ocupat aḑĭ arbitriul şi volnicia, ér biserica sêrbéscă nu mai e guvernată aḑĭ de organele chiămate ale ei. Imprejurarea acésta face, ca cei mai lealĭ credincioşĭ ai bisericei sĕ privéscă cu îngrijire extra-ordinar de mare asupra sorții bisericei lor.

Coloman Tisza a fost primul, care a înveninat viéța internă a autonomiei bisericei sêrbescĭ, punênd în conflict pe poporul sêrbesc cu hierarchia sa, ca ast-fel pe ruinele autonomiei bisericei fiă-care sĕ-şĭ caute interesele sale de partid şi de putere.

Acéstă politică o urméză astăḑĭ Banffy. El se provócă la ingerința neîndreptățită a predecesorului sĕu Tisza, ca la casurĭ de precedență, şi la dreptul suprem de inspecțiune din partea statului, pentru a zădărnici autonomia bisericei sêrbescĭ. In tóte statele constituționale ale Europei, dreptul suprem de inspecțiune al statului față cu bisericele se presentă şi esercită ca un drept *negativ*, ér *nu dispositiv.* Cu tóte astea Banffy, în ordinațiunea mai nouă dată de el în cestiunea convocărei congresului sêrbesc, îi asigură pe Sêrbĭ, că organisarea definitivă a autonomiei bisericei lor se va face esclusiv *numai între marginile dreptului suprem de inspecțiune din partea statului*, ceea ce va sĕ ḑică: după porunca şi plăcerea lui Banffy.

Apoi numirea archimandritului Zmejanovicĭ ca administrator al episcopatului de Verşeț s'a făcut fără scirea patriarchului Brankovicĭ; noul episcop al verşețului a depus jurămêntul în mânile monarchului fără scirea şi participarea lui Brankovicĭ; episcopul Nikolici a fost decorat fără măcar de-a însciința pe patriarch: acestea şi altele asemenea lor dovedesc în de-ajuns, că aḑĭ în adevĕr biserica sêrbéscă nu se mai guvernéză de organele chiămate ale ei şi autonomia bisericei lor nu e respectată nicĭ cât mai puțin.

„Nu ne trebue şcólă de stat! Jos Zsilinsky!"

Deputatul dietal şi secretar de stat în ministerul de culte şi instrucțiune publică, Dr. Mihail *de Zsilinsky* a pățit'o cu propaganda sa pentru şcólele de stat. Făcênd adecă o inspecțiune în comunele din cercul sĕu electoral, Zolyom, după-ce şi-a fost dat séma înaintea alegĕtorilor sĕi, ajunge şi în comuna Gyetva însoțit de preşedintele partidei guvernamentale Dr. Stefan *Huszagh* şi de inspectorul şcolar Iosif *Lieber*. Secretarul de stat merse cu aceştĭ domnĭ la casa comunală, unde a fost citat şi pe primarul satului ca sĕ discute cu el afacerea prefacerei şcólei sătescĭ în şcólă de stat.

Pe când convorbea cu primarul mulțime mare de ómenĭ se adunară înaintea primăriei. Unul din conducĕtorĭ întră în odaiă şi declară secretarului de stat spăriat, că décă va voi sĕ-şĭ realiseze planul față cu şcóla, ca sĕ o prefacă în şcólă de stat, poporul va alunga din sat pe toțĭ învĕțătorii acestei şcolĭ.

Pe când Dr. Zsilinsky îşĭ da silința sĕ mulcoméscă pe omul iritat, mulțimea de afară striga: „Nu ne trebue şcólă de stat. Jos Zsilinsky!" şi stăruia sĕ între la primăriă. Vĕḑênd pericolul, secretarul de stat o luà la fugă pe uşa din dos, unde îl aştepta trăsura, cu care merse la gară împreună cu dr. Huszagh. Zărind mulțimea trăsura începù sĕ arunce cu petri după ea. Trăsura a suferit mult în urma acestui bombardament neaşteptat, dér cei ce se aflau într'însa au scăpat numai cu spaima. Se ḑice, că o pétră a nemerit pe un locuitor din Gyetva, rănindu-l sângeros.

Firesce, că scirea despre acéstă huiduire a secretarului de stat s'a lățit pretutindenĭ ca fulgerul şi foile guvernului pun în perspectivă agitatorilor din Gyetva pedépsa cea mai aspră.

Casul este destul de însemnat, fiind-că denotă cât de mare este amărăciunea chiar şi între Maghiarĭ din causa uneltirilor nesfîrşite pentru înființarea de şcóle de stat în paguba şcólelor confesionale.

ței lui. El era politic şi prin urmare dator sĕ jignéscă multe interese şi espus a produce animosităţĭ adêncĭ; om de guvern, şi prin urmare înconjurat de partisanĭ de ocasiune, carĭ rĕspândeau la piciórele lui tămâia unor apologii esagerate, pe când adversării lui îi contestau meritele cele mai învederate; scriitor polemisant, şi prin urmare nevoit a da şi a primi ofense ce treceau peste regulele cavalerismului, câte odată silit a se lupta cu arme otrăvite. Vigórea mĕsurilor ce lua contra adversarilor sĕi, cuvintele amare ce 'i scăpau la întrunirile publice séu de pe tribuna parlamentului, articolele virulente ce publica, nervositatea câte-odată neplăcută a omului de partid séu a politicului vindicativ, séu chiar óre-carĭ necorectitudinĭ regretabile au stîrnit adesea asupra capului sĕu adevĕrate vijelii, au deslănțuit patimĭ furióse, au ridicat acusații întemeiate. Mânia a născut ură şi ura mânie, rănile, rănĭ. In asemenea împrejurărĭ, era cu neputință ca critica sĕ nu fi trecut dincolo de marginile fixate de dreptate şi adevĕr.

Născut dintr'o familie boieréscă, către sfîrşitul epocei fanariotice; copilărind în nisce timpurĭ de împilare şi nedreptate, de putere neînfrînată pentru cei marĭ şi de supunere órbă pentru cei micĭ; deschiḑênd ochii în lume de-odată cu aurora restatornicirii domniilor pămêntene şi cu redeşteptarea simțimêntului de demnitate națională; începênd a gândi pe când mulțĭ inşĭ îşĭ făceau ilusiunĭ asupra protectoratului rusesc; elev al unei scolĭ franceze din Iaşĭ şi al colegiului din Lunéville; primind ultimul lustru al învĕțăturii scolare în Berlin şi idei practice despre întărirea Prusiei prin reformele populare ale lui Stein şi Hardenberg, — Kogălniceanu este un amestec straniu, dér fatal, de versalitate bisantină şi brutalitate feudală, de vițiile regimului vechiŭ şi de nobilele aspirațiunĭ ale secolului nostru, de încredere naivă în buna-voința Rusiei şi de generóse avênturĭ pentru fericirea „țĕrişórii" lui, un mixtum-compositum de tiran şi democrat, un Pisistrat, care la nevoie devine Perikles. Tótă ființa lui pare o enigmă, o adunătură de calitățĭ contradictorii, egoism şi generositate, asprime şi blândețe, viclenie şi francheță, înjosire şi eroism. Discursurile, scrierile ca şi faptele lui ne insuflă admirație pentru campionul drepturilor nóstre şi apărătorul împilaților, pe când adevĕrate motive ale multora din ele ne âmplu de întristare pentru caracterul lui. Se pare, că două ființe deosebite locuiau în sufletul lui, două ființe nu numai contigue, ci şi împletite şi întrețesute. Ele sunt urzéla şi bătătura acestei stofe bisare, care bate aci în roşu aci în verde, aci în galben, aci în albastru, întocmai ca cele producțiunĭ admirabile ale industriei, carĭ ne înfățişéză de-odată colorile de pe guşa porumbului: ceva alcătuit din cotradicții, în care o faptă jură cu alta o vorbă desminte pe alta, o declarațiă este antipodul celei anterióre.

Décă Mihail Kogălniceanu ar fi fost cum-va un om slab de minte séu o inteligență mediocră, orĭ cine şĭ-ar puté esplica uşor acéstă contradicție flagrantă între vorbă şi vorbă, între faptă şi faptă. Décă ar fi fost un fantastic ca Nicolae Mavrogheni, incoherența era resultatul firesc al complexiunii sale psichologice. Dér Kogălniceanu era o inteligență superióră, de o cultură întinsă şi variată, de un simț fin, care vedea ridiculul numai-decât si scia cum sĕ-l evite. Contradicțiile caracterului sĕu se esplică numai prin influențele contradictorii, la carĭ au fost espuse copilăria, tinerețea bărbăția şi bĕtrânețea lui, şi prin contradicțiile unei epoce, în care viéța nóstră patriarchală a fost dintr'o dată copleşită de influențe străine, carĭ, în acelaş timp cu părțile lor bine-făcĕtóre, au altoit pe caracterul nostru național buruenĭ vătĕmătóre. Astfel revĕrsările rîurilor aduc cu dênsele licuidul şi nomolul fecund, care sunt speranța agricultorului, dér lasă în urma lor smîrcurĭ şi viróge ale căror emanații umplù atmosfera de miasme molipsitóre.

Ĕtă omul în complexiunea lui sufletéscă. Vom analisa în articolul următor rolul lui social.

(„*Epoca Literară*").

Este semnificativ acest cas tocmai acum când în Pesta e întrunit ca contrapond faţă cu congresul şcolar liberal guvernamental şi congresul învěţătorilor catolicĭ ungurĭ avênd de scop între altele de-a protesta în contra planului guvernului de-a nimici şcólele confesionale, prefăcêndu-le în şcóle de stat.

Invitare la prenumeraţiune.

(Fine.)

Am amintit acestea, nu ca sĕ facem cu ele reclamă negustorêscă, ci pentru ca sĕ punem în evidenţă, câte se cer dela un agronom, şi cel, care se încércă sĕ facă o carte de agricultură, câtor necesităţĭ mari nu trebue sĕ satisfacă el, după cât de multiplă şi de variată este şi chemarea agricultorului. Nu pretindem, că am făcut cine scie ce lucru mare, decât că am încercat sĕ dăm în mâna poporului nostru *o carte de absolută şi imperiósă necesitate*, şi conformă cu trebuinţele sale. Atât şi nimic mai mult.

Planul odată conceput, ne-apĕrat, că nu puteam rĕmâné mult timp la îndoélă asupra formei şi estensiunei mai potrivite, ce este a-i da. Manuale elementare şi broşurĭ pentru popor nu erau de ajuns, deóre-ce astfel de scrierĭ esistă mai multe, — bune şi mediocre, dér esistă.

Noi am preferit a destina cartea nóstră pentru factorii aceia încercaţĭ, carĭ au dovedit a fi agenţii cei mai apţĭ pentru *propagarea luminei şi culturei în popor* : preot, învĕţător, primar, notar, cu un cuvênt pentru omenii cu óre care cultură, şi cu anumite noţiunĭ, cât de elementare, de fisică, botanică, chimiă, carĭ pe de-o parte şi ei se ocupă cu agricultura în mod practic, ér de alta sunt chiămaţĭ a da poveţe şi îndrumărĭ poporului şi în ramura acésta.

Mai departe am căutat, ca cestiunilor cardinale, carĭ intereséză şi privesc de aprópe şi direct pe poporul nostru, sĕ le dăm o desvoltare cât se póte de mare, încât sĕ deşteptăm şi în inteligenţa nóstră de pe la sate interesul către scrutarea naturei, punêndu-o în posibilitatea, ca şi dênsa sĕ facă observaţiunĭ proprii în cercul ei restrîns de activitate, şi sĕ pótă ţiné conferenţe şi prelegerĭ publice despre cestiunĭ economice locale, carĭ îi intereséză de-apróре, şi fără de a mai avé necesitate de-a consulta alte cărţĭ şi din limbĭ şi literaturĭ străine, carĭ nu prea sunt fiă-căruia la îndemână.

De aceea noi am destinat cartea nóstră ca carte didactică pentru şcólele secundare şi superióre; şcóla centrală şi superióră de agricultură, pentru şcólele preparandiale şi seminarii, şi ca carte de consultat pentru studiul propriu, pentru preoţĭ, învĕţătorĭ, proprietarĭ de moşii şi arendaşĭ, şi de poveţe cu tóte cestiunile, carĭ se raportă direct la agricultură.

Cartea va cuprinde 4 părţĭ, dintre carĭ fiă-care va forma un volum deosebit, dér forméză parte integrantă, din unul şi acelaşĭ op. Partea I: *Agrologia*, tratéză despre agricultură în genere. Part. II: *Fitotechnia*, tratéză despre cultura specială a plantelor agricole. Part. III: *Zootechnia*, va trata despre crescerea şi cultura vitelor în genere şi în special, dimpreună cu lânăria şi industria lăptăriei moderne. Part. IV: *Economia rurală* cu organisarea moşiilor atât de marĭ, cât şi micĭ, înainte şi după comasare. Horticultura şi viticultura sunt escluse, lăsate în sarcina ómenilor de specialitate: în schimb însĕ am dat o desvoltare largă şi detailată păşunilor de munte, fênaţelor şi păşiunilor artificiale, irigaţiunilor şi drenagiurilor.

Fiă-care volum va fi de circa 20—23 cole de tipar cu 200—250 figurĭ esplicative în text. Hârtiă bună şi tipar elegant. Clişeurĭ de maşină dela fabricele cele mai celebre, şi curente la noi. Cartea este aprobată de On. Minister de agricultură al României ca carte didactică.

Pănă acum avem deja terminate Part. I şi II, şi gata de imprimat pentru carĭ deschidem lista de subscripţiune şi pănă în primele ḑile ale lui Septemvre, cu începutul noului an şcolastic le vom da tipărite gata, pentru a putea fi întroduse ca manuale didactice în şcólă. Décă vom găsi din partea publicului şi a Autorităţilor naţionale sprijinul necesar, vom continua cu prelucrarea celorlalte părţĭ a III şi a IV, al căror material îl avem în mare parte colectat gata, şi cu ele sperăm sĕ putem satisface tuturor cerinţelor poporului nostru. Am reuşit séu nu în ţelul propus, publicul cetitor va apreţia şi decide, ca singur competent.

Insĕ nu este de ajuns ca ómenii de specialitate numai sĕ-şĭ facă datoria în consciinţă, sĕ-şĭ sacrifice o parte însemnată din viéţă, sănĕtate şi averĭ pentru adunurea şi coordonarea materialului, ci ei au lipsă de sprijinul moral şi material din partea publicului consumător, ca sĕ fiă susţinuţĭ şi încuragiaţĭ în întreprinderile lor.

In scopul acesta ne adresăm şi noi către *Veneratele Consistóre diecesane* de peste munţĭ, către on. *institute de credit şi economii, naţionale*, către reuniunile de preoţĭ şi învĕţătorĭ, ca sĕ ne dea valorosul lor concurs moral, prin deschiderea de liste de abonamente, între membrii şi clienţii mai cu dare de mână ai lor.

Cu privire la preţ nu putem da actualmente volumul mai jos de 4 coróne, pentru România 5 lei, din causă, că clişeurile sunt fórte scumpe şi reclamă sume însemnate de banĭ, deosebit de ele costă scump tiparul, hârtia, broşatul, — precum şi un modest beneficiu pentru munca autorului. Totuşĭ, décă ni-s'ar asigura de mai înainte măcar abonamente pentru câte 1000 esemplare, ca sĕ se acopere o parte din cheltuelile de tipar, bucuroşĭ am fi sĕ scădem preţul la 3 coróne, aşa că preţul opului întreg s'ar veni la 12 coróne, cum se vênd atarĭ cărţĭ şi în limba germană, francesă etc. cu literatura şi debuşeul lor însemnat, al căror tiragiu este de ḑecĭ de mii de esemplare.

Lista de abonament este de a-se adresa tipografiei *A. Mureşianu*, în Braşov, de unde se vor trimite şi cărţile.

Bucurescĭ, Iunie 1896.

Dr George Maior.

Pentru ce mint femeile?

Aşa-déră ele mint? Mi-se pare, că da, şi încă, după o statistică făcută de profesorul din Paris, Lombrosó, ele mint apróре de 3-orĭ mai mult, decât bărbaţii. In Paris unde a apărut prima dată statistica lui Lombrosó, femeile sunt fórte iritate şi supĕrate asupra dênsului. Tóte femeile se simt ofensate şi caută un bărbat nobil, care le-ar puté apĕra. Damele din Paris, au avut mai multe interwievurĭ cu diferiţĭ bărbaţĭ de frunte, dér durere, aceştia toţĭ au dat drept profesorului Lombrosó.

Intre cei interwievaţĭ primul a fost Mercel Prevost. Fóia „Gil Blas“ scrie, că tinĕrul Mercel nu numai că a dat dreptate lui Lombrosó, declarând, că femeile mint mai mult decât bărbaţii, dér el merge şi mai departe şi ḑice, că nu numai femeile mint, ci şi băeţii şi toţĭ slăbănogii, deóre-ce *sîmburile minciunei zace în slăbiciune*.

Femeile mint, ḑice Mercel, deóre-ce ele sunt cele mai slabe. Pentru femei minciuna este arma de apărare faţă cu secsul mai tare. Prin minciună femeile voesc sĕ atragă asupra lor sentimentul compătimirei ceea ce nu arată alta, decât slăbiciune, deóre ce o fiinţă „tare“ nicĭ odată nu doresce sĕ fiă compătimită. Afară de aceea, femeile mint şi pentru aceea, că pe ele nu le opresce nicĭ o lege, orĭ convenţiune socială. Minciunna lor nu le strică, deşi une-orĭ le causésă şi lor anumite neplăcerĭ picante.

Un alt interwiev, ce l'au avut femeile parisane cu Paul Hervieu, redactorul ḑiarului *„Tenailles“*, este cam de acelaşĭ sens: Hervieu ḑice, că femeile mint, deóre-ce în societate ele au un rol de-a doua mână. Aşa, de esemplu un servitor, un birjar, cu un cuvênt orĭ-ce individ aflător în serviciu umblă din cas în cas sĕ înşele cu minciunĭ pe stăpânul sĕu, pe când stăpânul nicĭodată n'are lipsă sĕ mintă înaintea lor.

Tot astfel Hervieu ḑice, că pentru femeiă minciuna este arma slăbiciunei faţă cu puterea. Pentru a dovedi mai bine acésta, Hervieu aduce şi un esemplu: Pofţiţĭ, ḑice el, şi puneţĭ o pisică faţă în faţă cu un câne. Cânele ar voi sĕ atace pe pisică, dér atuncĭ pisica se sburlesce asupra cânelui, voind sĕ-şĭ arĕte puterea, pe care nu o are. Asta nu e alt-ceva, decât minciuna pisicei faţă cu cânele, simţinduse ea (pisica) maĭ slabă.

Al treilea interview, ce l'au avut femeile parisiene cu Maurice Barrés, redactorul ḑiarului „Journée parlamentaire“, a avut cu totul alt resultat. Acesta este un apĕrător al „secsului frumos“ şi ḑice, că se înşélă fórte tare cine crede, că femeile mint mai mult, decât bărbaţii. Lucrul stă cu totul altfel.

In politică, în viéţa publică, în societate, în tot locul, pretutindenea, unde bărbatul jócă un rol, luptă şi eluptă numai şi numai cu acea armă pustiitóre, ce se numesce *minciună*.

Intr'un program politic de vorbire, într'o prelegere a unui profesor de filosofie în scrierile romanţierilor: în tóte acestea sunt mai multe minciunĭ, decât în tóte inimile femeescĭ.

Barrés mai ḑice, că femeile nu se pot asĕmĕna în minciunĭ cu bărbaţii. Bărbaţii sunt cei dintâi mincinoşĭ. Din contră însĕ, femeile sunt pururea sincere şi vor rĕmânea pentru vecĭ emblema sincerităţii. Asta o ḑice d-l Barrés. Cine nu scie ce e femea, n'are decât sĕ-l crédă !...

SCIRI ULTIME.

Viena, 8 Iulie. Primarul Vienei Strobach, a fost în visită la cardinalul Agliardi. La plecarea nunciului din gara de Vest, se aflau presenţĭ ambasadorii Franciei, Spaniei şi Turciei.

Belgrad, 8 Iulie. Ambasadorul austro-ungar, br. Schiessl a fost chiemat, la Viena de contele Goluchowsky ca sĕ raporteze despre cele petrecute cu ocasia visitei Principelui Montenegrului în Belgrad. Baronul Schiessl va merge şi la Ischl spre a raporta personal Impĕratului.

Berlin, 8 Iulie. Sforţările viceregelui Li-Hung-Tschang de a înduplеca pe colonelul prusian Liebert sĕ între în serviciul chinez au avut resultatul aşteptat. La tómnă plécă Liebert împreună cu alţĭ 50 oficerĭ germanĭ în China spre a organisa armata chineză după modelul celei germane.

Roma, 8 Iulie. Ḑiarul militar „Esercito“ publică, că din 9820 de albĭ, carĭ au luat parte la lupta în Abba Carima, nu s'au întors decât 4792, inclusiv cei 8 oficerĭ şi 195 de soldaţĭ liberaţĭ din captivitate de către generalul Baldissera. Lipsesc decĭ 5588 de ómenĭ; dintre aceştia au fost îmormêntaţĭ 3079; rĕmân dér 2509, carĭ sunt séu prisionerĭ ai Negusului séu au perit şi nu li-s'au găsit încă cadavrele.

Atena, 8 Iulie. Din Santorin se anunţă, că Cretenii rĕsculaţĭ au comunicat consulului grecesc din Canea, că sunt decişĭ a institui un regim provisoriu şi a cere Porţii şi Puterilor o autonomiă asemenea celei din Samos.

Décă Pórtă refusă acéstă cerere, atuncĭ regimul provisoriu, în capul căruia va fi Hadschi Michalis Iannaris, va declara unirea cu Grecia.

Belgrad, 8 Iulie. Partida liberală şi radicală va începe o acţiune mare pentru a rĕsturna guvernul actual. Cabinetul Novakovicĭ e sprijinit de regina-mamă Natalia, care esercită o mare influenţă asupra fiiului sĕu. Ea-i ţine partea cabinetului, pentru-că urméză o politică rusofilă. Se ḑice acum, că liberalii şi radicalii sêrbĭ vor sĕ arangeze în ḑilele următóre marĭ meetingurĭ, în carĭ vor protesta contra politicei guvernului şi vor demonstra tot odată în contra reginei Natalia.

Sofia, 8 Iulie. Sâmbătă s'a ţinut consiliu de miniştri, care s'a ocupat cu reprimirea lui Bendareff şi a lui Grueff în armata bulgară. Miniştrii sĕ fi decis unanim, că mai bine vor dimisiona, decât sĕ subscrie un astfel de decret, prin care acelor doi oficerĭ li-s'ar da pe mână tótă puterea militară bulgară, décă se vor puté re'ntórce cu rangul de generalĭ. Ministrul de rĕsboiŭ Petroff, care va merge la Carlsbad la prinţul Ferdinand, îi va raporta în acest sens.

DIVERSE.

Carieră greşită. Pe piscul muntelui Sand Mountain (Statele-Unite) a murit în luna trecută un om bĕtrân, care odată s'a bucurat de mare renume, dér de mulţĭ anĭ se retrăsese într'o peşteră de pe piscul muntelui Sand Mountain şi acolo a trăit retras pănă la mórtea sa. Numele acestui bĕtrân este Dr. *Lazarus*, care înainte de asta cu 20 de anĭ în New-York era cel mai renumit medic. Mai târḑiu însĕ, renumitul medic deveni cel mai mare anarchist, aşa, că în scurt timp toţĭ l'au părăsit. Atuncĭ, când era părăsit de toţĭ, s'a retras în peştera de pe muntele amintit şi în tótă viéţa lui nu s'a mai coborît de acolo. Dr. Lazarus avea cu sine în peşteră 2 capre, cu laptele cărora se nutrea, apoi el însuşĭ îşĭ cultiva céiul, ér de alte celea nicĭ nu mai avea lipsă. In loc de cal se folosia de un bou bĕtrân. După mórte Lazarus a fost îmormêntat de către familiile cele mai de frunte din New-York într'o criptă frumósă din cimiterul „Huntersville“ de acolo.

Cea mai mare corabiă de rĕsboiŭ. Cea mai mare corabiă de rĕsboiŭ din lume s'a construit acum de curênd în Anglia. Corabia a fost pusă pe apă în ḑilele acestea şi póртă numele: „Terrible“. Lungimea ei este de 164 m., lărgimea de 21.6 m. Pe corabiă se află două maşinĭ de vapor cu o putere de 28,000 de cai.

Literatură.

In editura librăriei naţionale *N. D. Miloşescu* din Tĕrgu-Jiu (România) a apărut: **In vîltoare**, nuvele de *A. Vlăhuţă*, — un elegant volum, tipărit pe hârtiă de lux, în mărime apróре de 200 pagine. Conţine 21 scrierĭ deosebite, a căror valóre o arată însuşĭ numele distinsului autor. Preţul 2 lei. Se póte procura şi dela librăria Ciurcu, Braşov.

*

Primăvară, revistă enciclopedică lunară, Organul societăţei de agricultură şi industriă „Primăvara“ a jud. Prahova. directorĭ: Ioan Gr. *Sorescu* şi George *Cernat* (agricultorĭ) Administrator: Nicolae Pruşanu. Abonamentul: 4 lei pe an în ţéră — 5 lei în străinătate. Nr. 6 a apărut cu următorul sumar: Cronică agriculă de I. Gr. Sorescu; Posiţiunea absolv. şc. de agric. de Un agricultor; Despre lux şi legile as. lui la românĭ de C. Stăncescu; Câte-va cuvinte as. fertilit. solului de G. P. Negulescu; Omul de modă şi omul de merit de I. Neagu; Necunoscuţi (poesie) de N. Gîdeiu; Cum se aşterne (poesie) de C. M. Mulţescu; Copii de Gr. Voiculescu; Importanţa şi rol. comerc. şi industr. de Gh. Negoescu; Din suferinţele învĕţătorul. (poesie) R. N. Begnescu; Influenţa educatorului de I. I. Bîrzea; Din duhul sfînt o friptură (anec. pop.) de Modestu; Sfecla de zahăr şi cultura ei de I. E. Mihăescu; Din obs. staţ. udometrice de Dem. Mîndricelul; Alesul şi înălbitul paelor p. pălării de M. Balaban; Cât-ceva de N. Pruşanu; Posa. lunară de „Primăvara“..

*

In editura librăriei H. Steinberg din Bucuresci (Strada Şelarĭ Nr.) a apărut: **Chestiunĭ de învĕţămĕnt**, un volum de 340 pagine, note asupra învĕţămĕntului primar de d. *A. Lupu-Antonescu*, profesor şi inspector al şcólelor primare şi normale. Cuprinde următórele capitole: Statul şi învĕţătorul.—Alexandri şi C. Negruzzi pedagogĭ.—Cartea de cetire.—Programa studiilor primare.—Cine, ce? Un învĕţător inimos.—Negru pe alb: sărăcimea şcólelor rurale, recrutarea învĕţătorilor, localurile, circumscripţiile şcolare etc.—Conferinţele didactice.—Cuceriţĭ de Ruşĭ.—Examenile particularilor.—Şcóla 'şi şcolarii.—Un document şcolar: reformele propuse de consiliul general de instrucţiune din 1884.—O escursiune la ţéră.—De vêndare la tóte librăriile românescĭ. Preţul 2 lei.

*

A apărut un nou volum de *D. Teleor* cu titlul: **Realiste**. O colecţiă de poveştĭ scurte, epigrame, pastelurĭ şi descripţii în versurĭ, carĭ corespund perfect titlului lor. Pline de acel humor sincer şi nesilit, scrise într'o limbă simplă lipsită de artificii, în acea limbă a poporului, pe care o mănuesce cu atâta uşurinţă cunoscutul autor, ele sunt de un farmec desĕvârşit. Indemnăm pe public sĕ le cumpere. Preţul unui esemplar broşat 1 leu 50 banĭ.

Domnii abonenţi, carĭ încă nu şi-au reînoit abonamentul, sĕ binevoiéscă a-l reînoi neamânat, ca se nu li-se întrerupă regulata espedare a diarului.

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Cursul la bursa din Viena.

Din 8 Iulie 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.65
Renta de coróne ung. 4%	99.35
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	124.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.45
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.75
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.35
Bonurĭ rurale croate-slavone	97.25
Imprum. ung. cu premii	150.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	139.—
Renta de hârtie austr.	101.45
Renta de argint austr.	101.80
Renta de aur austr.	123.45
Losurĭ din 1860	145.50
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	957.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	382.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	354.75
Napoleondorĭ	9.51½
Mărcĭ imperiale germane	58.75
London vista	119.85
Paris vista	47.62½
Rente de coróne austr. 4%	101.20
Note italiene	44.35

Cursul pieţei Braşov.

Din 9 Iulie 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.46	Vênd.	9.50
Argint român.	Cump.	9.40	Vênd.	9.45
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.48	Vênd.	9.52
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	126.50	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.30	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Nr. 8509—1896.

PUBLICAŢIUNE

referitóre la măsurarea dăreĭ de câştig clasa III. pe aniĭ 1896, 1897, 1898.

Oficiul de dare orăşănesc publică spre generală cunoscinţă că On. direcţie de finanţe reg. ung. din loc prin esmisul din 4 Iulie 1896 Nr. 20655/896 şi conform §. 12 Art. de lege 44 din anul 1883, aŭ trimis la oficiul de dare orăşenesc consemnarea dăreĭ, care conţine sumele dăreĭ ce sunt a se plăti de contribuabilĭ după câştigurĭ clasa III pe anii 1896, 1897, 1898. Acéstă consemnare, în sensul §. 18 Art. de lege 44 din anul 1883 stă la dispósiţia respectivilor 8 dile adecă dela 9—16 Iulie 1896, dela 7—12 óre a. m. spre vedere, în localul oficiuluĭ de dare orăşănesc, ca orĭ-şi-cine referitor atât la persóna luĭ cât şi a altuia să se informeze cum este taxat, ca avênd să facă vre-o observaţie, să o pótă face.

Aceste observărĭ se pot preda în scris la direcţia de finanţe reg. ung. în restimp de 8 dile, cât sunt consemrările espuse la vederea contribuabililor. Maĭ târdiŭ sunt a se preda la comisia de taxare, în casa sfatuluĭ.

Totodată cu acésta se aduce la cunoscinţă şi dilele în care se pertractéză taxarea dăreĭ după câştig clasa III. de către comisia respectivă. Aceste pertractărĭ se ţin în casa sfatuluĭ, fie-care di dela 7 óre a. m. până se va fini pertractarea din urmă a postuluĭ de dare, din cele destinate a se pertracta pe fie-care di.

La aceste pertractărĭ contribuabiliĭ avênd a face obiecţiunĭ contra taxăriĭ, le pot validita orĭ personal orĭ prin plenipotenţĭ provĕduţĭ cu procură.

Taxarea dăreĭ va urma în ordinea următóre, care nu va fi de loc schimbată şi anume:

Sâmbătă 18 Iulie 1896.

Dela post 1—57, a consemnăriĭ de dare: dulgherĭ (lemnarĭ), aurarĭ, giuvaergiĭ, măsarĭ şi fabricanţĭ de calapóde.

Lunĭ 20 Iulie 1896.

Post 58—145 a consemnăriĭ de dare: móşe, tinichegiĭ, birjarĭ.

Marţĭ 21 Iulie 1896.

Post 146—193 a cosemnăriĭ de dare: cismariĭ.

Mercurĭ 22 Iulie 1896.

Post 194—269 a consemnăriĭ de dare: papucariĭ, comercianţiĭ de încălţăminte, barbierĭ şi friserĭ.

Joĭ 23 Iulie 1896.

Post 270—328 a consemnăriĭ de dare: fabricanţĭ de candite, cofetariĭ, architechţiĭ, zidariĭ, antreprenoriĭ de zidirĭ, strungariĭ, pictoriĭ de portrete, fotografiĭ, văpsitoriĭ de strae, de odăĭ, de postav, de piele, pictoriĭ de decoraţiĭ, văpsitorĭ cu lac.

Vinerĭ 24 Iulie 1896.

Post 329—422 a consemnăriĭ de dare: căruţaşiĭ ce transpórtă năsip, cărăuşiĭ, posesoriĭ de băĭ, arendaşiĭ de băĭ, baia de abur.

Sâmbătă 25 Iulie 1896.

Post 423—476 al consemnăriĭ de dare: farmaciştiĭ, comercianţiĭ de broderiĭ şi împletiturĭ, putinarĭ, plăpomarĭ, tapeţirĭ, urluerĭ, rotarii, pălărieriĭ, comercianţiĭ de pălăriĭ, perieriĭ şi proprietariĭ de bordele.

Lunĭ 27 Iulie 1896.

Post 477—510 a consemnăriĭ de dare: fabricanţĭ de apă soda, fabricanţii de parchete, ţigle, oţet, scaune de trestie, fabricanţĭ de lemnărie, cement, mobile de fer, condite, fabricanţĭ de peile, posesoriĭ fabricei de gaz, fabricele de săpun, maşinĭ şi fabricate de metal, turnătorii de fer şi fabricĭ de maşinĭ, fabricele de petroleu, de împletit coşurĭ, grădinarĭ, mănuşarĭ, croitorĭ şi fabricanţĭ de trăsurĭ.

Marţĭ 28 Iulie 1896.

Post 511—558, 571—574 a consemnăriĭ de dare: comercianţiĭ de mobile şi aşternut, negustoriĭ dela sate, comisionarĭ, comersanţĭ de cement, lemne şi lemnăriĭ la zidirĭ, ape minerale, producte, pânză, confecţionariĭ de haine bărbătescĭ şi de dame. Negustoriĭ de încălţăminte şi tablorĭ, mărfurĭ de modă şi pălăriĭ de dame.

Mercurĭ 29 Iulie 1896.

Post 559—570 şi 575—607 a consemnăreĭ de dare: Librării, făinarii, Posesorĭ de morĭ şi arendaşi de morĭ, neguţătorii de manufactură, pânzăriă, marchetăniă şi mărfurĭ de modă.

Joi 30 Iulie.

Post 608—652 a consemnăreĭ de dare: Magazia de sare, Magaziile cu Coloniale, văpselĭ, neguţătorii cu mărunţişurĭ (Greisler).

Vinerĭ 31 Iulie.

Post 653—707 a consemnăreĭ de dare: Neguţătorii cu mărunţişurĭ carĭ tot odată se ocupă şi cu cârciumărit.

Lunĭ 3 August.

Post 708—768 a consemnăreĭ de dare: Neguţătorĭ cu Icóne, Póme, Ulei, Peşte, grâne, lână şi speculanţĭ micĭ.

Marţĭ 4 August 1896.

Post 769—840 a consemnăreĭ de dare: Speculanţĭ şi vêndĕtorĭ de peşte, fructe, Lână, lucrurĭ de mâncare, Păsĕrĭ, Ouă, Smântână Unt. Ciapă şi zarzavaturĭ.

Mercurĭ 5 August.

Post 841—852 a consemnăreĭ de dare: Opticherĭ, Comersanţĭ cu mărfurĭ de piele, porcelan, sticlă, maşinĭ de cusut, ferarii, maĭ departe dela Post 853—892 Cârciumarii ce vênd beuturile altora aşa numiţĭ cârciumarĭ cu groşiţa. Cârciumarĭ şi vêndĕtorĭ de licherii.

Joi 6 August.

Dela Post 893—937 al consemnăreĭ de dare Cârciumarĭ.

Vinerĭ 7 August.

Post 938—980 al consemnăreĭ de dare Cârciumarĭ.

Sâmbătă 8 August.

Post 981—1013 al consemnăreĭ de dare, Cârciumarĭ, restauranţĭ, posesorĭ de hotele şi arendaşĭ de hotele, Groziştĭ de bere şi vinurĭ, fabricĭ de Rosol, Licher spirt şi bere, şi posesorĭ de Cârciume.

Lunĭ 10 August.

Post 1014—1055 al consemnăreĭ de dare: Petrarĭ, depourĭ de monumente, Compactorĭ, Tipografi, Redactorĭ şi editorĭ de diare, ascuţitorĭ de cuţite şi cuţitarii, funarii, petrarii, liferanţii de petriş, şi carĭ dau mâncărĭ p'afară (Kost). Arendaşii pentru viptualii la spitalurĭ şi închisorĭ, Arendaşiĭ de cafenele şi posesorii lor.

Marţĭ 11 August.

Post 1056—1129 a consemnăreĭ de dare, Zidarĭ, Lăcătuşĭ, Colectanţĭ de loteriă, neguţătorĭ de cai şi samsarĭ, fabricanţĭ de maşinĭ şi Organe, Măţarĭ, Ciasornicarĭ, Posesorĭ de morĭ şi arendaşi, Morarĭ, Cherestegii.

Mercurĭ 12 August.

Post 1130—1182 a consemnăreĭ de dare: Veterinarĭ, Dentiştĭ, Medicĭ, medicĭ de dinţĭ, Advocaţĭ şi notarĭ publicĭ.

Joi 13 August.

Post 1183—1233 a consemnăreĭ de dare: Brutarĭ, franzelarĭ şi fabricanţĭ de turte.

Vinerĭ 14 August.

Post 1234—1307 a consemnăreĭ de dare: zarafi, bancherĭ, Pilarĭ, Postovarĭ, Decatirĭ, faurĭ, spălătorii, Şelarĭ, posesorĭ de pensionate pentru copii şi copile, Asil de copii, Căldărarĭ, Curerarĭ, Cojocarĭ, şcóla de dans şi argăsitorĭ.

Lunĭ 17 August.

Post 1303—1367 a consemnăreĭ de dare: Profesorĭ de limbĭ streine, Contabilĭ, profesorĭ de clavir şi musică, croitorĭ de bărbaţĭ şi dame. Confecţiunĭ de Albiturĭ şi depourĭ de Pianurĭ.

Mercurĭ 19 August.

Post 1368—1443. Maestru de postă, entreprenorĭ postalĭ, liferanţi de lemne ale oraşuluĭ, speditorĭ aĭ căilor ferate, voiajerĭ, agenţĭ de asigurare şi comercialĭ, abator orăşenesc, casa de zălogire şi capelă orăşenéscă.

Vinerĭ 21 August 1896.

Post 1444—1507 a consemnăriĭ de dare: antreprenoriĭ dela căile ferate, antreprenorĭ de cureţenia oraşuluĭ, pompe funebre, birourile de plaşare, budariĭ, executorĭ, posesorĭ de dĕrste, musicanţĭ ţiganĭ.

Sâmbătă 22 August 1896.

Post 1508—1557 a consumăriĭ de dare: măcelarĭ, sarcutierĭ şi fabricanţĭ de salam.

Lunĭ 24 August 1896.

Post 1558—1853 a consemnăreĭ de dare: Arendaşii de pămĕnturĭ.

Marţĭ 25 August 1896.

Post 1854—2153 a consemnăreĭ de dare: Arendaşii de pămĕnturĭ.

Mercurĭ 26 August 1896.

Aceia carĭ au fost pe urmă induşĭ în consemnare.

Vinerĭ 28 August 1896.

Intreprinderile şi Reuniunile carĭ sunt obligate a da socoteală publică.

Braşov, 4 Iulie 1896.

Oficiul de dare orăşenesc.

Nrul **9726**—1896.

Concurs

Se escrie concurs **pentru postul de practicant** de concept, devenit vacant la acest magistrat. Leafa anuală 500 fl. şi 100 fl. banĭ de locuinţă. Recerinţe: testimoniu de moralitate, testimoniu asupra cunóscerei acelor 3 limbĭ ale patriei şi asupra absolvăreĭ studiilor juridice în sciinţele de drept şi de stat. Petiţiunile instruite cu aceste documente au de a se aşterne **pănă în 31 Iulie a. c. la 12 óre la prânz** la acest magistrat.

Reflectantul are sĕ se deoblige la depunerea în decursul a 2 anĭ al esamenului de stat în sciinţele de stat.

Braşov, 2 Iulie 1896.

1016,1—2 **Magistratul orăşenesc.**